

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 86/11
Luksemburg, 8 września 2001 r.

Wyrok w sprawach połączonych od C-58/10 do C-68/10
Monsanto SAS i in.

Trybunał wypowiedział się w przedmiocie warunków, w jakich władze francuskie mogą tymczasowo zakazać uprawy kukurydzy MON 810

W niniejszej sprawie środki nadzwyczajne mogły zostać przyjęte na warunkach przewidzianych przepisami dotyczącymi żywności i pasz

Zamierzone uwalnianie organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO) – doświadczenia polowe i uprawa odmian roślin GMO – jest regulowane w prawodawstwie europejskim opartym w szczególności na dwóch reżimach: z jednej strony na dyrektywie 2001/18/WE¹, mającej zastosowanie do uwalniania wszystkich GMO, a z drugiej strony na rozporządzeniu nr 1829/2003, które może również mieć zastosowanie w odniesieniu do GMO przeznaczonych na żywność i pasze². Z uwagi na zasadę ostrożności prawodawstwo to zmierza do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzi, czuwając jednocześnie nad zapewnieniem swobodnego przepływu żywności i pasz.

Decyzją³ z dnia 22 kwietnia 1998 r. Komisja zezwoliła, na wniosek Monsanto Europe oraz na podstawie dyrektywy 90/220/EWG w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska GMO, która wówczas obowiązywała, na wprowadzanie do obrotu genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy MON 810. W wykonaniu tej decyzji Francja udzieliła pisemnej zgody na to wprowadzanie do obrotu. Stosowana na obszarze Unii jako pasza kukurydza MON 810, uzyskana przez amerykańską grupę Monsanto, jest szczególnie odporna na niektóre szkodniki.

Dnia 11 lipca 2004 r. Monsanto Europe zgłosiła Komisji kukurydzę MON 810 jako „produkt znajdujący się w obrocie”, nie na podstawie dyrektywy 2001/18/WE, lecz na podstawie rozporządzenia nr 1829/2003 w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy, jako wprowadzony uprzednio do obrotu legalnie przed dniem wejścia w życie tego rozporządzenia (tj. 18 kwietnia 2004 r.)⁴. Dnia 4 maja 2007 r. Monsanto wniosła o odnowienie zezwolenia na wprowadzanie do obrotu tego GMO na podstawie tego samego rozporządzenia.

Tytułem środków nadzwyczajnych Francja wydała w 2007 r. zarządzenie zawieszające na jej terytorium zbytnie i stosowanie materiału siewnego kukurydzy MON 810, a następnie w 2008 r. dwa zarządzenia zakazujące uprawy materiału siewnego kukurydzy MON 810.

Skargi o uchylenie tych środków zostały wniesione przez Monsanto i szereg innych spółek produkujących materiał siewny do Conseil d'État (Francja). W ramach tych skarg powstała kwestia, czy Francja mogła przyjąć środki nadzwyczajne na podstawie dyrektywy 2001/18/WE, która pozwala na przyjęcie takich środków przez państwa członkowskie, z własnej inicjatywy i bezpośrednio, czy też powinny one być zostać przyjęte na podstawie rozporządzeń nr 1829/2003 i 178/2002, które zezwalają na przyjęcie środków nadzwyczajnych przez państwo członkowskie,

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylająca dyrektywę Rady 90/220/EWG (Dz.U. L 106, s. 1).

² Rozporządzenie (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy (Dz.U. L 268, s. 1).

³ Decyzja Komisji 98/294/WE z dnia 22 kwietnia 1998 r. dotycząca wprowadzenia do obrotu zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy (*Zea mays* L. linia MON 810) w zastosowaniu dyrektywy 90/220 (Dz.U. L 131, s. 32).

⁴ Na podstawie rozporządzenia nr 1829/2003 [(art. 20 ust. 1 lit. a)].

wyłącznie jeżeli poinformowało ono oficjalnie Komisję o potrzebie ich przyjęcia, a Komisja nie podjęła żadnego działania.

W tym kontekście Conseil d'État postanowiła zwrócić się do Trybunału w przedmiocie przepisów mających zastosowanie do środków nadzwyczajnych regulujących zezwolenie na wprowadzenie do obrotu, które wydano na rozpatrywane w tej sprawie produkty GMO.

Na wstępie Trybunał zauważył, że udzielone tu odpowiedzi nie mają wpływu na stosowanie dyrektywy 2002/53/WE w sprawie wspólnego katalogu odmian gatunków roślin rolniczych⁵, która ma zastosowanie do materiału siewnego odmian kukurydzy takich jak odmiany kukurydzy MON 810, ale na której przepisy – pozwalające państwu członkowskiemu, by na swój wniosek zostało upoważnione przez Komisję lub Radę do wprowadzenia zakazu – władze francuskie się nie powołały.

Następnie Trybunał zaznaczył, że w niniejszej sprawie kukurydza MON 810, zatwierdzona w szczególności jako materiał siewny do celów uprawy na podstawie dyrektywy 90/220/EWG w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska GMO (uchylonej dyrektywą 2001/18/WE), została zgłoszona jako „produkt znajdujący się w obrocie” zgodnie z rozporządzeniem nr 1829/2003, a następnie była przedmiotem jeszcze nierozpatrzonego wniosku o odnowienie zezwolenia na podstawie tego rozporządzenia. Trybunał stwierdził, że w takich okolicznościach państwo członkowskie nie może korzystać z klauzuli ochronnej przewidzianej w dyrektywie **2001/18/WE, aby przyjąć środki zawieszające, a następnie tymczasowo zakazujące stosowanie lub wprowadzanie do obrotu GMO takich jak kukurydza MON 810.**

Trybunał wyjaśnił, że środki takie mogą natomiast być przyjęte zgodnie z rozporządzeniem nr 1829/2003.

W tym względzie **podkreślił, że jeżeli państwo członkowskie zamierza przyjąć środki nadzwyczajne na podstawie tego ostatniego rozporządzenia, obok przewidzianych w nim przesłanek materialnych powinno przestrzegać również przesłanek proceduralnych przewidzianych w rozporządzeniu nr 178/2002⁶, do którego odsyła to pierwsze rozporządzenie w tym zakresie.** Państwo członkowskie powinno zatem poinformować „oficjalnie” Komisję o potrzebie podjęcia środków nadzwyczajnych. Jeżeli Komisja nie podejmie żadnego działania, powinno ono poinformować „niezwłocznie” Komisję i inne państwa członkowskie o treści przyjętych przezeń tymczasowych środków ochronnych. Trybunał wyjaśnił, że państwo członkowskie powinno poinformować Komisję „jak najszybciej”, i że – podobnie zresztą jak w ramach klauzuli ochronnej ustanowionej w dyrektywie 2001/18/WE – poinformowanie to powinno nastąpić, w pilnym przypadku, najpóźniej równoległe z przyjęciem środków nadzwyczajnych przez dane państwo członkowskie.

Trybunał stwierdził ponadto, że jeżeli chodzi o materialne przesłanki środków nadzwyczajnych przyjmowanych na podstawie rozporządzenia nr 1829/2003, **wymaga ono od państw członkowskich ustalenia, iż obok pilnego charakteru występuje sytuacja, która może nieść ze sobą poważne ryzyko zagrażające w oczywisty sposób zdrowiu ludzi, zwierząt lub środowisku naturalnemu.** Niezależnie od ich tymczasowego i zapobiegawczego charakteru środki te mogą być przyjęte wyłącznie, jeżeli oparte są na możliwie kompletnej ocenie ryzyka uwzględniającej szczególne okoliczności danego przypadku, które wykazują, że środki te są potrzebne.

Trybunał w końcu stwierdził, że w świetle systematyki rozporządzenia nr 1829/2003 i jego celu zapobiegania sztucznym różnicom ostatecznie ocena i zarządzanie istotnym i oczywistym ryzykiem należy do wyłącznej kompetencji Komisji i Rady pod kontrolą sądu unijnego. Wyjaśnił, że na etapie przyjęcia i stosowania przez państwa członkowskie środków nadzwyczajnych, dopóki nie

⁵ Dyrektywa Rady 2002/53/WE z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie wspólnego katalogu odmian gatunków roślin rolniczych (Dz.U. L 193, s. 1), zmieniona rozporządzeniem nr 1829/2003.

⁶ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31, s. 1).

przyjęto żadnej decyzji w tym względzie na poziomie Unii, sądy krajowe dokonujące kontroli zgodności z prawem takich środków krajowych są właściwe do oceny ich legalności w świetle przesłanek materialnych i proceduralnych ustanowionych w rozporządzeniach nr 1829/2003 i 178/2002. Jeżeli natomiast przyjęto decyzję na poziomie Unii, ustalenia faktyczne i prawne odnoszące się do tego przypadku, zawarte w takiej decyzji, wiążą wszystkie organy państwa członkowskiego będącego jej adresatem, włącznie z jego sądami dokonującymi oceny legalności środków przyjętych na poziomie krajowym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106